

International Conference
“Danube Strategy – An impetus for strengthening regional cooperation between Croatia, Hungary and Serbia”

Značaj Dunavske strategije za jačanje suradnje Hrvatske, Mađarske i Srbije

Dr. Višnja Samardžija
Institut za međunarodne odnose – IMO
Zagreb
visnja.samardzija@irmo.hr

Sadržaj izlaganja

- Izazovi Dunavske strategije kao nove europske makro-regionalna strategije
- Iskustva provedbe Baltičke strategije
- Doprinos Hrvatske provedbi Dunavske strategije
- Perspektive suradnje između Hrvatske, Mađarske i Srbije (H-M-S) u okviru Dunavske strategije

Višnja Samardžija, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Visnja.Samardzija@irmo.hr

Dunavska strategija

primjena koncepta makro-regionalne strategije

- Inovativni strateški EU pristup regionalnom razvoju – koordinacija i poticanje teritorijalne suradnje u cilju uravnoteženog razvoja i bolje teritorijalne kohezije (*Lisabonski ugovor*)
 - Sinergijski učinak - objedinjuje i usklađuje više europskih sektorskih politika u cilju održivog razvoja makro-regionalnog područja
 - Koordinirani i integrirani okvir za projekte u regiji

Vilnja Samarčević, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilnja.Samarcevic@imo.hr

Dunavska strategija

-
- Druga EU makro-regionalna strategija
 - Makro-regija, preko 100 milijuna stanovnika (1/5 EU), 14 europskih zemalja (EU, kandidati, treće zemlje)
 - Cilj: osigurati održiv razvoj dunavske regije, potaknuti društveno-ekonomski napredak, povećati konkurentnost, podići stupanj zaštite okoliša, unaprijediti transportne koridore i sigurnost
 - “3 NE” - fondovi, zakonodavstvo, institucije
 - Efikasnije korištenje postojećih shema suradnje, zakonodavstva, sinergija među tijelima na svim razinama

Vilnja Samarčević, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilnja.Samarcevic@imo.hr

Dunavska strategija upravljanje i nositelji

- 4 stupa strategije
 - Povezivanje regije
 - Očuvanje okoliša
 - Razvoj napretka
 - Jačanje institucionalnih kapaciteta i sigurnosti
 - Prioritetna područja (11), nacionalni koordinatori
 - Akcijski plan – više od 200 aktivnosti i projekata
 - Politička podrška, popis aktivnosti, kooperativna metoda rada
 - Nadnacionalna, nacionalna, regionalna razina provedbe
-

Vilja Samarčić, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilja.Samarčić@imo.hr

Inovativnost pristupa Dunavske strategije?

- Novo pozicioniranje dunavske regije - Dunav unutrašnji riječni plovni put EU, regija kao novi izazov za EU
 - Nova institucionalna razina upravljanja, eliminiranje razlika između unutarnje i vanjske dimenzije EU (EU, kandidati, treće zemlje)
 - Funkcionalna integracija EU sektorskih politika i dionika u regiji na različitim *policy* razinama
 - Europska komisija kao “facilitator”
-

Vilja Samarčić, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilja.Samarčić@imo.hr

Dunavska strategija vs. Europa 2020

Strukturna i sektorska komplementarnost

EU 2020

- ❑ “pametna, uključiva, održiva rast”
- ❑ Temelj oblikovanja svih politika i višegodišnjeg financijskog okvira
- ❑ **EU ne može dostići ciljeve ako ih ne dostignu regije!**
- ❑ 5 “headline targets”
 - zaposlenost, R&D, 20/20/20, obrazovanje, smanjenje siromaštva
- ❑ 7 “flagship initiatives”
 - inovacije, mladi, digitalna Europa, efikasno korištenje izvora, industrijska politika, tržište rada, kohezija i borba protiv siromaštva

Dunavska strategija

- ❑ Komplementarna ciljevima EU-2020 na regionalnoj razini
- ❑ Inovativni pristup upravljanju:
 - funkcionalna integracija EU sektorskih politika i dionika u dunavskoj regiji na različitim *policy* razinama;
 - EU članice i kandidati, treće zemlje
- ❑ Teritorijalna kohezija istog značaja kao ekonomska i socijalna

Vilja Samarčić, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilja.Samarčić@imo.hr

Uloga civilnog društva u provedbi Dunavske strategije

- ❑ Danube Civil Society Forum – platforma za strukturirano sudjelovanje civilnog društva u DS
- ❑ Razvoj struktura koje omogućavaju aktivnu participaciju civilnog društva koristeći dobru praksu
- ❑ Mogući načini sudjelovanja
 - Davanje preporuka (evaluacija, monitoring, networking, razmjena najbolje prakse)
 - transfer, jačanje kapaciteta, ostalo
- ❑ Razvoj kulture dijaloga s nevladinim organizacijama – jačanje horizontalne regionalne dimenzije
 - Policy input, nove inicijative, aktivni sudionici u promoviranju suradnje

Vilja Samarčić, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilja.Samarčić@imo.hr

Stečena iskustva:

EU strategija za regiju Baltičkog mora

- Prva makro-regionalna strategija EU (2009)
 - Odgovor na posljedice i izazove proširenja EU
- EU i treće zemlje (8 sjevernih zemalja EU + Norveška, Rusija)
- 4 stupa strategije, 15 prioriternih područja
 - okoliš, konkurentnost, transport i energetika, sigurnost
- Sličnosti i razlike u odnosu na Dunavsku strategiju
 - **Sličnost:** sheme upravljanja, cilj teritorijalne kohezije, EU i treće zemlje
 - **Razlika:** Baltička strategija jače institucionalizirana (članstvo institucija i organizacija)
- Postignuća
 - Preko 80 uspješnih "krovnih" projekata
 - Uspostavljena bolje strukturirana regionalna suradnja (veliki projekti);
 - Uspješno korištenje EU i ostalih fondova;
 - Nove metode rada, mreže, razmjena dobre prakse
 - Razvoj koherentnih politika, bolji sustav odlučivanja

Vilja Samarčić, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilja.Samarčić@imo.hr

Značaj Dunavske strategije za Hrvatsku

- Geografska lokacija Hrvatske
 - podunavska i mediteranska zemlja, na razmeđu srednje i jugoistočne Europe,
 - "most" između dunavske regije i Jadranskog mora / Mediterana
- Strateški interes
 - Afirmacija podunavskog identiteta i suradnja sa zemljama regije
 - Poticaj društveno-gospodarskom razvoju Podunavlja i Panonske Hrvatske kroz provedbu prekograničnih i transnacionalnih projekata

Vilja Samarčić, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilja.Samarčić@imo.hr

Prioriteti Hrvatske unutar Dunavske strategije

- Prometno povezivanje** (plovidba, multimodalni transport, vodno gospodarstvo)
- Gospodarski razvoj** (energetsko umrežavanje, razvoj poduzetništva, regionalna konkurentnost)
- Zaštita okoliša** (zaštita od prirodnih i drugih nepogoda, bio-raznolikost, održivi razvoj)
- Razvoj civilnog društva** (kultura, znanost i obrazovanje, građanske inicijative)

U skladu s nacionalnim razvojnim prioritetima i strateškim dokumentima RH

Vilje Štamburčić, Ph.D., Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilje.Shtamburcic@imo.hr

Provedba

Hrvatska su-koordinator 2/11 prioritetnih područja

- Jedanaest područja prema Akcijskom planu
- Prioritet 6.
 - **Očuvanje bio-raznolikosti, krajobraza i kvalitete zraka i tla** (Ministarstvo kulture RH, su-koordinacija s Bavarskom)
- Prioritet 8.
 - **Podrška razvoju konkurentnosti, uključujući razvoj klastera** (Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva RH su-koordinacija s Baden Württembergom)
- Hrvatski predstavnici surađuju u svih 11 prioritetnih područja

Vilje Štamburčić, Ph.D., Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilje.Shtamburcic@imo.hr

Interesi i mogućnosti za suradnju zemalja dunavske regije (H-M-S)

- Zajednički interesi
 - Poticanja uravnoteženog i održivog razvoja pograničnih područja
 - Infrastruktura na Dunavu, zaštita okoliša, energetika, gospodarska suradnja, prevencija transnacionalnih rizika turizam, kultura...
- Slični razvojni preduvjeti koji nisu potpuno iskorišteni
 - Zajednička prirodna baština - pretežno ruralni i prirodni karakter
 - Mogućnosti promicanja regija kao turističkih odredišta

Vilja Samarčić, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilja.Samarčić@imo.hr

Pretpostavke jačanja provedbe Dunavske strategije (H-M-S)

- "Bottom-up" pristup
 - Značaj lokalne samouprave
 - Aktivno sudjelovanje lokalnih dionika, općina i mikrogerija, civilnih organizacija, obrazovnih ustanova, komora itd
 - Suradnja mora biti rezultat zajedničkih lokalnih ili regionalnih inicijativa
- Nužnost angažmana civilnog društva
- Zajednički prekogranični projekti poligon za političku suradnju

Vilja Samarčić, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilja.Samarčić@imo.hr

Prekogranična suradnja i provedba Dunavske strategije

- Važan element regionalnog razvoja
- Ublažavanje nejednakosti gospodarskog i socijalnog razvoja pograničnih područja
- Prekogranična suradnja jedna od mogućnosti provedbe DS
 - IPA 2007-2013 (komponenta II)
- Izazov
 - Jačanje institucionalnih kapaciteta za razvoj i provedbu projekata
 - Županije koje graniče s državama članicama imaju više kapaciteta i veće znanje o prekograničnoj suradnji

Vilnja Samarčička, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilnja.Samarcic@imo.hr

Izazovi suradnje s Mađarskom i Srbijom kroz Dunavsku strategiju

- Prekogranična suradnja u cilju uravnoteženog održivog razvoja pograničnih područja
 - IPA Prekogranični program Hrvatska – Srbija (2007 - 2013)
 - IPA Prekogranični program Mađarska – Hrvatska (2007 - 2013)
- Transnacionalna suradnja
- Jačanje suradnje kroz regionalne inicijative

Vilnja Samarčička, Ph D, Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilnja.Samarcic@imo.hr

Zaključak

- ❑ Dunavska strategija otvara nove mogućnosti suradnje regija podunavlja
- ❑ Zajednički problemi (onečišćenja okoliša, transport, infrastruktura) mogu se rješavati koordinacijom aktivnosti na razini makro-regija
- ❑ Značaj preko-granične i transnacionalne suradnje: iskustva i dobra praksa osnova za korištenje Strukturnih i Kohezijskog fonda
- ❑ Nužno jasno definirati razvojne prioritete
- ❑ Jačati kapacitete i kompetnost regionalnih i lokalnih tijela
- ❑ Podizati razinu svijesti o potencijalima DS za razvoj regije - "vidljivost", komuniciranje postignuća

Vilje Štambur, Ph.D., Institute for International Relations, 1000 Zagreb, Croatia
E-mail: Vilje.Shtambur@imo.hr